

IV. BÖLÜM

Birleşmiş Milletler

A/64/132



Genel Kurul

Dağıtım: Genel
13 Temmuz 2009

Orijinali: İngilizce

Altmış dördüncü oturum

Ön listenin 62 (b) ögesi *

**Dünyadaki sosyal durumla ve gençlerle,
yaşlılarla, engelli kişilerle ve aileyle ilgili
sorunlar dahil olmak üzere, sosyal gelişme**

Sosyal gelişmede kooperatifler

Genel Sekreterin Raporu

* A/64/50.



Bu belgenin tercümesine Avrupa Birliği tarafından fon sağlanmıştır.

Bu yayının içeriği CSD Projesi sorumluluğunda değildir ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak üzere alınmaz.

Özet

Mevcut rapor, Genel Sekreterden kooperatiflerin sosyo-ekonomik etkisi ve bir Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan etme arzusu ve kooperatiflerin teşvik edilmesinde kaydedilen ilerleme hakkında bir rapor sunmasının talep edildiği Genel Kurul kararı 62/128'e yanıt vermektedir.

Rapor, dünya genelindeki gıda krizleri ve mali krizler ışığında, sosyo-ekonomik gelişme için kooperatiflerin önemini ve tarımsal ve finansal kooperatiflerin gıda güvenliği ve daha esnek ve kapsamlı bir mali sistem için uzun vadeli çözümlere nasıl katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır.

Rapor, kooperatiflerin kalkınmadaki öneminin altının çizilmesi için bir Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan etmenin yerinde olduğunu öne sürmektedir.

İçindekiler

- I. Giriş
 - II. Kooperatifler ve sosyo-ekonomik kalkınma
 - A. Kalkınmada kooperatiflerin etkisi
 - B. Tarım kooperatifleri: gıda güvenliği ve kırsal gelişme
 - 1. Tarımsal üretim ve verimliliğe katkılar
 - 2. Pazarlara erişimin iyileştirilmesi
 - 3. Tarımsal finansmana erişimin iyileştirilmesi
 - C. Kalkınmada finansal kooperatifler
 - 1. Finansal kooperatifler ve mevcut mali ve ekonomik krizler
 - 2. Finansal kooperatifler ve yoksulluğun azaltılması
 - D. Gelişme için kaldıraç kooperatifleri
 - III. İstişare ve anket sonuçları
 - A. Önerilen Uluslararası Kooperatifler Yılı
 - B. Anket sonuçları
 - IV. Sonuç ve tavsiyeler
- Ekler
- I. Ankete yanıt veren Üye Ülkelerin listesi
 - II. Ankete yanıt veren üst örgütlerin listesi

I. Giriş

1. Mevcut rapor, Genel Sekreterden kooperatiflerin gelişmeye katkısını teşvik etmesinin ve bir Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan etme arzusu ve fizibilitesi hakkında Üye Ülkeler ile görüş alışverişinde bulunmasının ve kararın uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi rapor etmesinin talep edildiği Genel Kurul kararı 62/128'e yanıt olarak sunulmaktadır.
2. Bölüm II, genel olarak kooperatiflerin ve özel olarak tarım kooperatiflerinin ve finansal kooperatiflerin sosyo-ekonomik gelişmeye sağladığı önemli katkıyı vurgulamaktadır.¹ Birinci kısımda, üyelerinin ihtiyaçlarını karşılayan kendine yardım örgütleri olarak kooperatiflerin faaliyet gösterdikleri topluluklarda istihdamın ve gelirlerin yaratılmasına nasıl katkıda buldukları tartışılmaktadır. İkinci ve üçüncü kısımlarda, 2008 yılından itibaren gelişen enerji, gıda, mali ve ekonomik krizler ışığında, sırasıyla tarım kooperatiflerine ve finansal kooperatiflere odaklanılmaktadır. Bu kısımlar, kooperatiflerin gıda güvenliği ve daha esnek ve kapsamlı bir mali sistem için uzun vadeli çözümlerin önemli bileşenleri olduğu hususunu inşa etmektedir. Birlikte, kooperatiflerin teşvik edilmesi için bir uluslararası yılın arzu edilirliliğini vurgulamaktadırlar. Dördüncü kısımda, Üye Ülkelerin ve kooperatif paydaşlarının, gelişme ve ekonomik düzelme için kooperatiflerin katkılarının nasıl kaldıraç etkisi yaratabileceği tartışılmaktadır.
3. Bölüm III, bir Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan etme arzusu ve fizibilitesi hakkında Üye Ülkeler ve kooperatif paydaşları ile görüş alışverişinde bulunulmasının sonuçlarını tartışmaktadır. Ayrıca, kooperatiflerin gelişmesi için destekleyici ve etkinleştirici bir ortamın sağlanmasında yapılan girişimler ve engeller ile bağlantılı sorunlar hakkındaki anket sonuçlarını sunmaktadır. (a) Tam ve verimli istihdamın teşvik edilmesinde (A/62/154) ve (b) yoksulluğun yok edilmesinde (A/60/138) kooperatiflerin rolü hakkında Genel Sekreterin önceki raporlarında tartışılan bulguları tamamlamaktadır. İki eski raporda da, kooperatif işletmelerinin teşvik edilmesi, desteklenmesi ve sürdürülmesi için kooperatif hareket ve ulusal ve uluslararası paydaşlar tarafından yapılan girişimler tartışılmıştır. Bu raporlar, kooperatiflerin teşvik edilmesi ile ilgili ILO Tavsiyesi No: 193 ve 2001 kooperatiflerin gelişmesi için destekleyici bir ortamın

yaratılmasını amaçlayan Birleşmiş Milletler kılavuz ilkelerinin² uygulanması hakkındaki Hükümet çabalarını da sunmuştur.

4. Bölüm IV, Hükümetler ve diğer kooperatif paydaşları için politika tavsiyeleri sunmaktadır.

II. Kooperatifler ve sosyo-ekonomik kalkınma

A. Kalkınmada kooperatiflerin etkisi

5. Üyelerinin yararına örgütlenmiş işletmeler olarak kooperatifler, özellikle zor ekonomik zamanlarda ve pazar başarısızlığı durumlarında uygun olan bir işletme modeli sunmaktadır. Kendine yardım grubu olarak bir kooperatif örgütü, özellikle yoksul ve dışlanmışlar için kapsamlı bir şekilde erişilebilirdir. Özellikle uzak kırsal alanlarda olmak üzere, özel teşebbüsün ve hükümetin zayıf olduğu yerlerde kooperatifler, yerel halkın koşullarını organize etmelerini ve iyileştirmelerini sağlamaktadır. Kooperatifler, sosyal içermeyi ve sosyal korumayı ve toplum inşasını artırırken, verimli istihdam yaratarak ve gelirleri yükselterek ve yoksulluğun azalmasına yardımcı olarak girişimci gelişmeyi teşvik etmekte ve desteklemektedir. Dolayısıyla, üyelerine doğrudan fayda sağlarken, toplumun kalanı için olumlu dışsallıklar sağlamaktadır ve ekonomi üzerinde dönüştürücü bir etkiye sahiptir.
6. Kooperatifler önemli ekonomik aktörlerdir (2. kutuya bakınız). Kredi birlikleri de dahil olmak üzere, finansal kooperatifler milyonlarca üyeye hizmet etmektedirler ve dünyadaki en büyük perakendecilerden bazıları tüketici kooperatifleridir. Bu arada, tarım kooperatifleri, tarımsal üretimin önemli bir kısmına tekabül etmektedir. Küresel kooperatif akımın ölçeğini ve bunun küresel ekonomiye katkısını değerlendirmeye çalışırken, Uluslararası Kooperatifler Birliği (ICA), ilk 300 küresel kooperatif ve karşılıklı (mutual) örgütü listeleyen Global 300'ü derlemiştir. 2008 listesi, ilk 300 kooperatifin toplam 1.1 trilyon Amerikan Doları cirodan sorumlu olduğunu göstermektedir (bakınız www.ica.coop).

Kutu 1**Kooperatifler - tanım, değerler ve ilkeler**

Bir kooperatif, müştereken sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen bir işletme yoluyla, ortak ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını ve arzularını karşılamak için gönüllü olarak birleşmiş kişilerin özerk bir birliğidir.

Kooperatiflerin paylaştığı yedi ilke şunlardır: gönüllü ve açık üyelik; üyelerin demokratik kontrolü; üyenin ekonomik katılımı; özerklik ve bağımsızlık; eğitim, öğretim ve bilgilendirme; kooperatifler arasında işbirliği, topluma karşı sorumlu olma. Bunlardan ilk dördü temel ilkelerdir ve bunlar olmadan bir kooperatif kimliğini kaybeder. Bunlar, üyelerin işe sahip olduğu, işi kontrol ettiği ve işten faydalandığı koşulları güvence altına almaktadır. Eğitim ilkesi, üyeliğin etkin hale getirilmesi için bir taahhüttür ve dolayısıyla demokratik kontrol için bir ön koşuldur. Kooperatifler arasında işbirliği ise bir iş stratejisidir ve bu ilke olmadan kooperatifler ekonomik olarak savunmasız kalırlar. En son ilke, topluma karşı sorumlu olma, kurumsal sorumluluk ile ilgilidir ve yoksulluğun önlenmesi, çevrenin korunması gibi, kooperatif hareketin teşvik edici olduğu konularda diğer sorumluluklar ile ilgilidir.

Üç temel kooperatif türü bulunmaktadır. Finansal kooperatifleri içeren tüketici kooperatifleri, üyelerin maliyete yakın fiyat üzerinden mal satın almalarını ve hizmetleri elde etmelerini sağlamaktadır. Tarım kooperatiflerini içeren üretici kooperatifleri, üyelerin azaltılmış girdi maliyetleri ve daha iyi pazarlama yoluyla daha yüksek kârlar elde etmelerini sağlamaktadır. İşçi kooperatifleri ya da çalışanlar tarafından sahip olunan kooperatifler, üyelere istihdam ve beceri geliştirme fırsatları sunmaktadır.

Kaynak: Uluslararası Kooperatifler Birliği web sitesi, www.ica.coop; J. Birchall, kooperatifler hakkında uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.

Kutu 2

Kooperatifler: Bazı temel gerçekler

- Dünya çapında kooperatif sektörü, ICA üye örgütleri yoluyla 100'den fazla ülkede yaklaşık 800 milyon üyeye sahiptir. Toplamda, kooperatiflerin tüm dünyada 100 milyondan fazla işe tekabül ettiği tahmin edilmektedir. Bir ülkenin kooperatiflere atfedilebilir gayri safi yurtiçi hasılasının (GSYH) yüzdesi bakımından, oran yüzde 45 ile en yüksek Kenya'da ve daha sonra yüzde 22 ile Yeni Zelanda'dadır.
- Tarım kooperatifleri, Norveç'teki, Yeni Zelanda'daki ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki süt üretiminin yüzde 80 ila 99'una tekabül etmektedir; Kore Cumhuriyeti'ndeki balık ürünleri üretiminin yüzde 71'ine ve Brezilya'daki tarımın yüzde 40'ına tekabül etmektedir.
- Elektrik kooperatifleri, kırsal alanlarda önemli tedarikçilerdir. Bangladeş'te, kırsal elektrik kooperatifleri 28 milyon insan için hizmet sağlamaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde, 900 kırsal elektrik kooperatifi 37 milyon kişiye hizmet vermektedir ve ülkedeki elektrik dağıtım hatlarının neredeyse yarısına sahiptir.
- 49,000 kredi birliği, Dünya Kredi Birlikleri Konseyi çatısı altında, 96 ülkede 177 milyon üyeye hizmet vermektedir.
- 4,200 Avrupa kooperatif bankası, Avrupa Kooperatif Bankaları Birliği himayesi altında, küçük ve orta ölçekli işletmeler de dahil olmak üzere, 149 milyon müşteriye hizmet vermektedir.

*Kaynak: ICA web sitesi, www.ica.coop; Dünya Kredi Birlikleri Konseyi ve Avrupa Kooperatif Bankaları Birliği; Uluslararası Çalışma Örgütü, Özet, *Cooperatives and Rural Employment (Kooperatifler ve Kırsal İstihdam)*, 2007.*

7. Kooperatifler, sosyal içerme için de fırsatlar sunmaktadır. Kayıt dışı ekonomide çalışanlar, kendi serbest mesleklerine yardımcı olmak amacıyla paylaşılan hizmet kooperatifleri ve birlikleri oluşturmuşlardır.³ Kırsal alanlarda tasarruflar ve kredi kooperatifleri, birçok toplulukta eksik olan bankacılık hizmetlerine erişim sağlamaktadır. Küçük ve mikro ölçekli işlerin oluşturulmasını finanse etme konusunda kredi kooperatifleri, Birleşmiş Milletlerin sürdürülebilir bir şekilde yoksullara ulaşma hususunda göz önünde bulundurduğu kapsamlı finansı teşvik etmektedir.⁴
8. Birçok ülkede kooperatifler ve karşılıklı yarar toplulukları, özellikle sağlık sigortası olmak üzere, önemli sosyal koruma sağlayıcılarıdır ve gönüllü toplum kökenli şemalar olarak faaliyet göstermektedirler. Bazı ülkelerde, zorunlu sağlık sigortasının yönetimine katılmakta ya da sağlık tesisleri ve sosyal tesisler ağırlı yoluyla hizmetler sunmaktadırlar. Kooperatifler ve karşılıklı örgütler Asya'da 69 milyon kişiyi, Latin Amerika'da 13 milyon kişiyi, Afrika'da 25 milyon kişiyi ve Orta Doğu'da 5 milyon kişiyi kapsamaktadır.⁵ Hükümetler, sosyal korumayı genişletmek için kooperatifler ile ortaklık yapmışlardır. Örneğin, 2 milyon kişiye hizmet veren Yeshasvini Kooperatif Çiftçileri Sağlık Düzeni (Karnataka, Hindistan), üyelerin yıllık prim katkıları ve hükümet yardımı tarafından finanse edilmektedir.⁶
9. Kooperatifler anlaşmazlığın ya da etnik bölünmenin olduğu alanlarda iletişim köprülerinin oluşturulmasında ve barışın inşa edilmesinde de araç olmuşlardır. Sri Lanka ve Nepal'da kooperatifler, tüm tarafların anlaşmazlık bölgelerinde faaliyet göstermesine izin verdiği tek bağımsız örgütler olmuşlardır. Anlaşmazlık sonrası alanlarında kooperatifler, hem ekonominin hem de sivil toplumun eski haline getirilmesinde hayati bir rol oynamaktadır.
10. Diğer işletmeler gibi kooperatifler de kısıtlamalara sahiptir. Kooperatiflerin başarısı, süregelen iş koşullarına adapte yeteneği ve yetenekli yönetim ve yönetişimin bir fonksiyonudur. Kooperatifler, devletin organları ya da devletin denetimindeki işletmeler olarak ve üyelerinin asıl ihtiyaçları ile daha az ilgili görülmüşlerdir. Bazıları kooperatif ilkelerini ve yapılarını, pazar değişikliklerine hızlı bir şekilde yanıt verebilme yeteneğini kısıtlayıcı olarak görmektedir. Kooperatif sözleşmeleri çoğunlukla, sermaye artırma yeteneği üzerinde kısıtlamalar içermektedir.

11. Büyük üretici kooperatifler, piyasada tekeller olarak hareket ettiğinde, bir sosyal refah sorunu da ortaya çıkmaktadır. Bu gibi davranışlar kooperatif üyelerine fayda sağlarken, tüketicilere bir sosyal refah maliyeti yüklemektedir. Fakat bu argüman, üyelerin tüketiciler olduğu tüketici kooperatiflerinde daha az sorun olmaktadır.
12. Üyeler ve yönetim arasındaki çıkar çatışmasına dayanan kooperatif yapısı ile ilgili bir zorluk, yönetim fırsatçılığına karşı savunmasızlığıdır. Bu, üyelik temeli çok geniş olduğunda ve bu nedenle de bireysel üye çıkarının yönetimin çıkarlarına ve girişimlerine göre dağılık olduğunda ortaya çıkmaktadır. Kooperatiflerin başarısızlıkları çoğunlukla bu belirli savunmasızlığa atfedilmiştir. Yetkili konumlara seçilen üyelerin kuralları ihlal ederek kendileri için büyük krediler verdiği ya da personelin işe alınması ya da işten çıkartılması konusunda keyfi kararlar aldığı ya da özel çıkar düşüncesiyle stratejik kararlar aldığı durumlar bu örneklerle dahildir.⁷ Bu sorunu gidermek için, yöneticiler için ahlaki kılavuz ilkeleri, üye eğitimi ve etkin gözetim yoluyla düzenlemenin uygulanması oldukça önemlidir.
13. Kooperatifler, yatırımcı tarafından sahip olunan örgüte dönüştüren, karşılıklı hale getirmeme (demutualization) tehdidi ile de karşı karşıya kalmışlardır. Sermaye piyasasında daha hızlı bir şekilde daha büyük miktarda sermaye artırımı gerektiren rekabetçi genişleme baskısı ve yönetimin daha büyük ücret isteği, karşılıklı hale getirmemenin etmenleri arasındadır. Karşılıklı hale getirmemenin sosyal refah etkilerinin tesis edilmesi zordur, çünkü yatırımcılar için daha büyük karlar ve yöneticiler için daha büyük ücret, tüketiciler için ister istemez daha düşük fiyatlara ve/veya daha iyi ürünlere ve hizmetlere yol açacaktır. Fakat Birleşik Krallık'taki karşılıklı hale getirilmemiş kurumların son başarısızlıkları, Northern Rock ve Bradford ve Bingley, tüketicilerin işlerini tekrar karşılıklı kurumlara aktarmalarına yol açmıştır.
14. Birleşmiş Milletler kooperatif hareketini, 1990'lardan bu yana Birleşmiş Milletler küresel konferansları ve zirveleri tarafından şekillendirildiği gibi, gelişme gündeminin uygulanmasında önemli bir ortak olarak görmektedir. 1995 yılında Kopenhag'da düzenlenen Dünya Sosyal Gelişme Zirvesi, gelişmede insan merkezli bir yaklaşım içinde olan kooperatiflerin önemini altını çizmiştir. Hükümetlerin rolünü, kooperatiflerin diğer iş türlerinin yanı sıra

sürdürülebilir bir temelde faaliyet gösterebilmeleri için imkan sağlayan bir ortamın ve oyun alanı düzeyinin sunulması ile kısıtlayan ve kooperatif oluşumuna kılavuzluk edilmesine hizmet eden 2001 tarihli Birleşmiş Milletler kooperatif kılavuz ilkeleri², hükümetler tarafından benimsenmiştir. 2002 tarihli ve 193 sayılı ILO Tavsiyesi, sürdürülebilir gelişmeye ve iyi istihdama katkıda bulunabilmeleri için kooperatiflerin iş potansiyelini teşvik etme ihtiyacını vurgulamaktadır.

B. Tarım kooperatifleri: gıda güvenliği ve kırsal gelişme

15. Tipik olarak tedarik ve/veya pazarlama kooperatifleri olarak örgütlenen tarım kooperatifleri, kırsal alanların gelişmesine katkıda bulunmaktadır. 2002 yılında, Uluslararası Tarımsal Üreticiler Federasyonu / Uluslararası Kooperatif Tarım Örgütü, dünya çapında yaklaşık olarak 569,000 tarım kooperatifi olduğu tahmininde bulunmuştur. Kooperatifler çiftçilerin, daha düşük girdi ve kredi maliyetleri ve ürünlerin daha iyi pazarlanması yoluyla kazanç kapasitesini arttırmak amacıyla kısıtlı kaynaklarını havuzda toplamalarını sağlamaktadır. Örneğin, tarım kooperatifleri, pazar başarısızlığı nedeniyle özel sektörün zayıf olduğu ya da çiftçilerin tarımsal giriş veya kredi ihtiyaçlarını karşılayamadığı alanlarda önemlidir. Ayrıca, tarımsal ürünlerin pazarlanmasında çiftçilerin pazar erişimi ve pazarlık gücünü arttırmaktadır. Dolayısıyla, tarım kooperatifleri, çiftçilerin kazanç ve verimlilik kapasitelerini arttırmalarını sağlamaktadır.

1. Tarımsal üretim ve verimliliğe katkılar

16. Tarım kooperatifleri, gıda üretiminde ve dağıtımında önemli bir rol oynamaktadır.⁸ Hindistan'da, 157 milyondan fazla tarımsal/kırsal üreticiye hizmet veren yaklaşık 150,000 temel tarım ve kredi kooperatifi bulunmaktadır. Kore Cumhuriyeti'nde, tarım kooperatifleri 2 milyondan fazla çiftçinin üyeliğine sahiptir (tüm çiftçilerin yüzde 90'ını temsil etmektedir). Japonya'da, tarım kooperatifleri tüm çiftçilerin yüzde 90'ını kapsamaktadır. Fransa'da, tarımsal girdilerin yüzde 60'ına, tarımsal üretimin yüzde 57'sine ve tarımsal işlemenin yüzde 35'ine tekabül etmektedirler.⁹ Örneğin, Brezilya'da kooperatifler, tarımsal GSYH'nin yüzde 40'ından ve tarımsal iş ihracatlarının yüzde 6'sından sorumludurlar. Fakat bazı çok büyük üretici kooperatifleri, tekelci gibi davranarak, üretimi kısıtlama yoluyla sosyal refah maliyeti yüklemektedirler ve bu durum tüketiciler için daha yüksek fiyatlarla sonuçlanmaktadır.

17. Bazı tarım kooperatifleri, düşük maliyetle girdiler elde ederek ve sürdürülebilir çiftçilik tekniklerini benimseyerek ve üyelerinin yönetimi ve örgütsel gelişmesi yoluyla çiftlik verimliliklerini iyileştirmektedirler. Örneğin, Nikaragua'da, küçük ölçekli kahve üretim kooperatifinden oluşan bir federasyon olan Central de Cooperativas de Servicios Múltiples (PRODECOOP), belirli bir alanda temel kooperatif toplumlarını entegre etme stratejisini uygulamıştır.¹⁰ Bu strateji, uluslararası pazarda ticaret ve kahve kalitesini iyileştirmiştir. PRODECOOP, verimliliği iyileştirmek için bir yol olarak, her bir üretimde elde edilen fazlalığın yüzde 20'si ile finanse edilmiş bir Eğitim ve Öğretim Fonu muhafaza etmiştir. Guatemala'da, Federación de Cooperativas Agrícolas de Productores de Café de Guatemala, uygun teknolojinin ve iyi tarımsal uygulamaların uygulanması ve bir dahili kontrol sisteminin tatbik edilmesi yoluyla çiftlik verimliliğini ve kahve kalitesini arttırmıştır.
18. Tarım kooperatifleri, gıda üretimine katkıda bulunmak için küçük ve asgari düzeyde geçinen çiftçilerine teşvik primleri vererek, gıda güvenliğine yardımcı olmaktadır. Sulama için ayarlama yapma, çiftlik girdileri için kredi verme ve eğitim elde etmede ölçek ekonomileri yoluyla kooperatifler, bu çiftçilerin verimliliklerini iyileştirmelerini ve çıktıyı arttırmalarını sağlamaktadır. İyileştirilmiş pazarlama sayesinde, kooperatifler bu çiftçilerin pazar yerinde daha iyi fiyatlar elde etmelerini sağlamakta ve fazlalık için üretim amacıyla onlara düzenli teşvikler vermektedir.¹¹
19. Tarım kooperatifleri, ekonomik üretime kadınların katılımını da teşvik etmekte ve bu da gıda üretimine ve kırsal gelişmeye yardımcı olmaktadır. Kooperatifler yoluyla kadınlar, dayanışma içinde birleşebilmekte ve ticari ya da ekonomik faaliyetlerin izlenmesindeki kültürel kısıtlamaların üstesinden gelmek için bir karşılıklı destek ağı sağlayabilmektedirler. Örneğin, Güney Asya'daki kadınlara özel kooperatifler, işlere aktif katılım ve yönetim deneyimine ve diğer eğitimlere katılarak, kadınların ekonomik bağımsızlığını kolaylaştırmakta ve sosyal duruşlarını iyileştirmektedir. Nijerya'da yapılan bir anket, kooperatife üye olmayanlar ile kıyaslandığında, kooperatif faaliyetlerde bulunan kadınların hem verimlilik hem de ekonomik bakımından daha iyi durumda olduklarını göstermiştir.¹² Buna rağmen, kadınların tarım kooperatiflerine toplam katılım seviyesi düşük kalmaya devam

etmektedir. Birçok Asya ülkesindeki tarım kooperatiflerinde, kadınlar toplam yüzde 10,5'lik üyeliğin sadece yüzde 2'sine tekabül etmektedirler.¹³ Kooperatiflere düşük katılım oranı, kaynak ve bilgi eksikliğine ve kültürel kısıtlamalara atfedilmektedir.

2. Pazarlara erişimin iyileştirilmesi

20. Tarım kooperatifleri, tarımsal ürünlerin pazarlanmasına ve çiftçilerin pazarlara erişiminin iyileştirilmesine yardımcı olmaktadır. Küresel tarımsal çıktının yüzde 50'sinin kooperatifler yoluyla pazarlandığı tahmin edilmektedir.¹⁴ Kooperatifler çiftçilere, aralarında yıkıcı rekabetten kaçınmaları ve perakendeciler ile yüz yüze kolektif güçlerini arttırmaları için mekanizmalar sunmaktadır. Tipik olarak bir pazarlama kooperatifi, alıcılar ile alış veriş yapmada birleştirilmiş bir pazarlık pozisyonu almak için ağdaki diğer kooperatifler ile koordine olan bir üst örgüt yoluyla faaliyet göstermektedir. Bu süreç yoluyla küçük çiftçiler, çiftlik gelirlerini yükseltebilmekte, pazarlama ve bilgi toplama maliyetlerini düşürebilmekte ve ayrıca kendi başlarına yapamayacakları yüksek değere sahip tedarik zincirlerine girebilmektedirler. Bu yüzden pazarlama kooperatifleri, çiftçilerin özellikle uzak kırsal alanlarda yaygın olan eksik rekabet piyasası ile baş etmelerini ve eşlik eden yüksek işlem maliyetlerini minimum seviyeye indirmelerini sağlamaktadır. Etiyopya'da yapılan bir anket, kooperatif üyelerinin ürünlerini üye olmayanlardan daha yüksek bir fiyata satabildiklerini bulmuştur.¹⁵
21. Afrika'da tarım kooperatifleri, uzak kırsal alanlardaki pazarların gelişmesine yardımcı olarak bir değişim ekonomisini teşvik etmektedir.¹⁶ Çiftçilerin mahsulleri için bir hazır pazar sağlayarak ve işlem maliyetlerini düşürerek kooperatifler, küçük çiftçilerin daha geniş bir ekonomiye katılımını ve entegrasyonunu teşvik etmektedir. Yine de, küçük çiftçilerin pazarlama kooperatiflerine katılımını yavaşlatan bir faktör, Devlet vasıtaları ya da devletin denetimindeki kuruluşlar olarak kooperatiflerin geçmişinden kaynaklanan güvensizliktir.
22. Belirli tarımsal ürünlerin (örneğin kahve) pazarlanması, uluslararası tedarik zinciri ile artan entegrasyonu görmüştür. Bu durum kooperatifler için pazarlamayı iyileştirmiştir, fakat küçük çiftlik çiftçilerinin pazarlık konumu ve bunların büyük ve güçlü perakendeciler ile bağlantılı kooperatifleri ile ilgili yeni zorluklar ortaya çıkarmıştır. Büyük küresel perakendeciler, çoğunlukla daha büyük pazarlık gücüne ve daha iyi bilgiye sahiptir ve

kooperatiflerden olumsuz ticaret şartlarını ya da imtiyazları çıkarmak için daha güçlü bir konumdadır.¹⁷

23. Kahve, kakao, çay ve pamuk gibi ürünler üreten belirli tarım kooperatifleri, Adil Ticaret hareketi ile ortaklaşa çalışarak yerel pazarlara erişimlerini iyileştirmişlerdir. Adil Ticaret mekanizması altında, üreticilere, üretim maliyeti artı adil bir kâr marjını kapsayan bir fiyat garanti edilmektedir. Karşılığında üreticilerden, çocuk işgücünün kullanımından kaçınılması, haşere ilacı kullanımı hakkındaki kurallar, çiftçilik teknikleri ve geri dönüşüm gibi sosyal, ekonomik ve çevresel Adil Piyasa Standartlarını yerine getirmeleri beklenmektedir. Etiyopya, Ruanda, Timor-Teste'deki ve Orta Amerika'daki kahve kooperatiflerine ait olan binlerce küçük çiftlik çiftçisi bu düzenlemeden faydalanmaktadır.
24. Tarımsal pazarlama kooperatifleri, komisyoncuların gıda dağıtımındaki rolünü azaltmaktadır. Belirli ölçek altında, bu pazarlama kooperatifleri, değer zinciri boyunca kâr marjlarının düşük tutulmasına yardımcı olmakta ve böylece yüksek gıda fiyatlarının muhafaza edilmesi için baskıyı azaltmaktadır. Buna rağmen, büyük pazarlama kooperatiflerinin, rekabet koşulları altındakilerden daha yüksek fiyatlar ile sonuçlanan tekelci fiyatlandırmayı empoze ettikleri bilinmektedir.

3. Tarımsal finansmana erişimin iyileştirilmesi

25. Tarım kredisine erişim, tarımsal üretim için zorluklardan bir tanesidir. Tarihsel olarak tarımsal finansman, tarım kooperatiflerinden ziyade kooperatif bankaları tarafından sağlanmaktadır. Bu kooperatifler, Raiffeisen-tipi kooperatifler olarak anılmaktadırlar ve Avrupa'daki kırsal alanlarda güçlü bir mevcudiyete sahiptirler. Avusturya, İsviçre ve Lüksembourg'daki Raiffeisen grupları, İtalya'daki kredi kooperatifleri, İspanya'daki kırsal bankalar ve Portekiz'deki Credito Agricola grubu kırsal kesimde orantısız bir şekilde mevcuttur. Örneğin, kırsal bankalar, çeşitli ölçümlerde İspanyol bankacılık pazarının sadece yaklaşık yüzde 5'ine tekabül etmektedir, fakat bazı kırsal illerde perakende piyasasının yaklaşık olarak yarısını kontrol etmektedir. Ayrıca, Credit Agricole'nin Fransız tarımsal bankacılık piyasasında yüzde 90'lık bir pazar payına sahip olduğunu belirtmek de gerekmektedir.¹⁸

26. Fakat tarım kooperatifleri, doğrudan ya da dolaylı olarak tarımsal finansmanda daha fazla yer almaya başlamaktadır. Gana, Mısır ve

Kenya gibi bazı ülkelerde, tarım kooperatifleri faaliyetlerini tasarruflar ve kredi sağlamak olarak çeşitlendirmektedir.¹⁹

27. Diğer ülkelerde tarım kooperatifleri, kooperatif bankaları ile kredi düzenlemelerine girmektedir. Örneğin Mozambik'te, Maraga şeker kamışı üreticileri kooperatifi, dünyanın en büyük tarım kooperatifi bankası olan Rabobank ile bir kredi düzenlemesine sahiptir. Üst örgüt, Rabobank tarafından sağlanan krediyi kullanarak hasat ve bir sonraki ekim mevsiminden önce temel toplumlarına ya da kooperatiflerine dağıttığı çiftlik girdilerini satın almaktadır. Şeker kamışının hasadından ve işlenmesinden sonra, doğrudan şeker fabrikası (şeker kamışı alıcısı) Rabobank'a geri ödeme yapmaktadır. Kalan net gelirler kooperatiflere ödenmekte ve üretimlerini desteklemektedir. Bu model krediyi, girdilerin iktisap edilmesini, pazarlamayı teminat olarak tarımsal üretim ile entegre etmektedir. Ruanda, Birleşik Tanzania Cumhuriyeti ve Zambiya'daki tarım kooperatifleri de Rabobank ile benzer düzenlemelere sahiptir.

C. Kalkınmada finansal kooperatifler

28. Finansal kooperatifler, sınırlı sermayenin birleştirilmesi yoluyla kolay erişim ile ve düşük maliyete, tasarruflar ve kredi gibi mali hizmetler için üyelerin ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlamaktadır. Üyelerin kooperatifteki mülkiyet hisselerinin zorunlu satın alımı ve mevduat/tasarruf hesapları, kooperatifin krediyi üyelere uzatmasını sağlamak için fon temeli olarak hizmet vermektedir.
29. Finansal kooperatifler çoğunlukla kredi birlikleri, tasarruflar ve kredi kooperatifleri ya da kooperatif bankaları olarak bilinmektedir. Tipik olarak üyelik, net tasarruf sahipleri ve borç alanlar arasında güven tesis edilmesine yardımcı olan ortak bir bağa dayanmaktadır. Finansal kooperatifler, yatırımcı tarafından sahip olunan bankalardan farklı bir dizi değer ve amaç ile faaliyet göstermektedir ve sadece kar güdülerini tarafından değil hizmete ve üyelerin ihtiyaçlarına cevap verme yeteneğine odaklanan sosyal amaçlar tarafından güdülenen bir modele dayanmaktadır. Finansal kooperatifler genellikle perakende seviyesinde faaliyet göstermektedir ve büyük yatırımcı kontrollü bankalardan daha küçüktür ve bu yüzden toptan pazarlarda sınırlı bir sermaye arttırma ihtiyacına sahiptir. Genellikle kredi yüklenimleri, üyeler arasında tutumluluğu yavaş yavaş aşılıyarak, kredi uzatılmadan önce bir üyenin mevduat hesabının iyi bir şekilde tesis edilmiş

olmasını gerektirmektedir. Diğer bankalar ile kıyaslandığında daha düşük bir maliyet yapısına sahip olmalarından dolayı, rekabetçi mevduat faizleri ödeyebilmekte ve kredi ürünleri için daha az ücret talep edebilmektedir.

30. Finansal kooperatifler, ölçek ekonomilerinden faydalanmak için ve dış fon, dahili denetim fonksiyonları ve Hükümet irtibatı gibi yaygın hizmetleri elde etmek için finansal kooperatifler ağının bir parçası haline gelmektedir.²⁰ Ağ oluşturma, kooperatiflerin müşterilerinin ihtiyaçlarına karşı daha tepkisel ve esnek olmalarına izin vermektedir çünkü coğrafi erişimini uzatmakta ve ürün sunumlarını genişletmektedir. Finansal kooperatiflerde ağ oluşturma, Kanadalı Caisses Desjardins²¹ durumunda olduğu gibi, her bir temel kooperatifin tüm ağın hizmetlerini ve kaynaklarını sunabildiği oldukça entegre ağlardan üst organın daha çok savunucu bir rol oynadığı daha gevşek bir şekilde entegre olmuş ağlara kadar değişkenlik göstermektedir. Ağlar, bir merkezi mevduat ve borç verme arası tesisi olarak hareket ederek ve bilgi teknolojisi desteği sağlayarak, bağlı kooperatiflere eğitim ve teknik desteğin sağlanmasında bir rol oynayabilir.
31. Küresel olarak tüm türlerden finansal kooperatifler, tahmini olarak 857 milyon insana ya da dünya nüfusunun yüzde 13'üne hizmet vermektedir.²² Lider küresel finansal kooperatifler şunları içermektedir: Fransa'da, Banques Populaires Group küçük ve orta ölçekli işletmelerin finanse edilmesinde bir lider iken sosyal ekonomi teşebbüslerini ve kuruluşlarını desteklemekle oldukça meşgul olan Crédit Cooperatif; Rabobank, Hollanda'da ve yurt dışında tarım endüstrisinin lider bir ortağıdır; Finlandiyalı OP-Pohjola Group ve Kanadalı Desjardins Group, karşılık gelen ülkelerindeki tarım, konut ve küçük ve orta ölçekli işletmeler pazarlarında liderdirler.²³
32. Gelişmekte olan ülkelerde, birçok küçük kasaba ve köyde finansal hizmetlere erişim çoğunlukla sadece finansal kooperatifler tarafından sunulmaktadır. Örneğin, Batı Afrika'da, Réseau des caisses populaires du Burkina Faso, Niesigyso, Mali'deki Kafo Jigeney ve Pamecas, Crédit Mutuel du Sénégal ve ulusal uzmanlar tarafından yönetilen sağlık kooperatifi ağları neredeyse bu ülkelerin her tarafında hizmetler sunmaktadır. Meksika'daki Caja Popular Mexicana kooperatifi, ülke çapında yaygın bir varlığı muhafaza etmektedir.²³

33. Finansal kooperatifler, yoksullara mikrofinans hizmetlerini sunan en büyük tedarikçilerdir. Küresel olarak, finansal kooperatiflerin, günlük 2 Amerikan Doları yoksulluk sınırı altında yaşayan 78 milyon müşteriye ulaştığı tahmin edilmektedir.²⁴ Örneğin, Güney Asya'da, diğer mikrofinans tedarikçileri tarafından hizmet verilen yüzde 19 ile kıyaslandığında, günlük 2 Amerikan Doları'nın altında yaşayan borç alanların yüzde 54.5'ine kooperatifler tarafından hizmet verilmiştir. Dolayısıyla, finansal kooperatifler, yoksulları kapsayan kapsamlı bir finansal sektörün başarısında merkezi bir rol oynamaktadır.

1. Finansal kooperatifler ve mevcut finansal ve ekonomik krizler

34. Mevcut finansal kriz, alternatif finans kurumlarının rolünün ve tek bir ekonomik/finansal işletme biçimine güvenmenin zayıf noktalarının daha iyi anlaşılmasına neden olmuştur. Kriz sırasında kooperatif ve kredi birliği sektörü, tasarruflarını koymak için daha güvenli bir yer arayışı içinde olan üye sahiplerinden bir mevduat fonu akını deneyimlemişlerdir. Buna ek olarak, zayıflamış sermayeye sahip olan diğer yatırımcı tarafından sahip olunan bankalar borç vermeyi kestiğinde, bu sektör tedbirli bir şekilde borç vermeye devam edebilmiştir. Finansal kooperatifler esneklik göstermiş ve fiili olarak tasarruflarda ve borç hacimlerinde büyüme ortaya koymuşlardır. Örneğin, Hollanda'daki bir kooperatif bankası, 2008 yılında tasarruflarda, küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen borçlarda ve ipotekli borç vermede yüzde 30 ila 40 büyüme görmüştür. Yerel üye bankaları, 2008 yılında, tasarruf mevduatlarında yüzde 20'lik bir artış ve iş kredilerinde yüzde 16'lık bir artış ilan etmiştir.²⁴ Amerika Birleşik Devletleri'nde 2008 yılında, kredi birlikleri yüzde 7 ya da 35 milyar Amerikan Doları daha fazla kredi sağlamıştır, fakat konvansiyonel bankalar tarafından borç verme 31 milyar Amerikan Doları daralmıştır.²⁴ Brezilya, Kanada ve İrlanda'da, finansal kooperatifler önceki borç verme seviyelerini devam ettirebilmişler ya da arttırabilmişlerdir. Bu sonuç, üyeler tarafından sahip olunan kooperatif iş modeli gibi ekonomik işletmelerde güçlü bir alternatif iş modelinin rolünü ve finansal sistemin esnekliğini arttırmak için kurumsal çeşitliliğin önemini belirtmektedir.

35. Finansal kooperatifler, son mali krizi nispeten iyi bir şekilde atlatanlar arasındadır. Temel ve yerel finansal kooperatifler, kooperatif ağının en durağan parçası olduklarını kanıtlamışlardır. Dünya çapında herhangi bir kredi birliğinin şimdiye kadar güvenliğini ve sağlamlığını muhafaza etmek için Devlet sermaye

artırımı talep etmemiş olduğu gerçeği, finansal türbülansa karşı koyabilme kabiliyetlerini kanıtlamaktadır. Hollanda'daki en büyük bankalar Devlet sermaye desteği almıştır ve istisna bir tek kooperatif bankası olmuştur.

36. Zararlar, özellikle karmaşık yapıları ürünlerine yatırım yapan ve önemli fiyat indirimleri yaşamış olan gelişmiş ülkelerde, büyük ölçüde üst seviye ile sınırlı olmuştur.²⁵ Sırasıyla 1997 ve 2000 yılında karşılıksız hale gelen önceki inşaat toplumları olan Northern Rock ve Bradford ve Bingley'in Birleşik Krallık'ta rapor edilen başarısızlıkları, karşılıklı toplumların ya da kooperatiflerin muhafaza ettiği göreceli avantajın diğer kanıtlarıdır.

2. Finansal kooperatifler ve yoksulluğun azaltılması

37. Finansal kooperatifler, çeşitli yollardan yoksulluğun azaltılmasına katkıda bulunmaktadır. Tasarruf ürünleri sunma yoluyla finansal kooperatifler, tüketimin düzenlenmesi ya da tıbbi acil durumlar gibi şoklara karşı üyelerinin zayıf noktalarını azaltmalarına yardımcı olmaktadır. Eğitim ve küçük ölçekli işletmeler de dahil olmak üzere gelecekteki yatırımlar için tutumluluğu teşvik etmektedirler. Finansal kooperatifler, ilave istihdam ve gelir üreten mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeleri finansa etmeleri için üyelerinin krediye erişimini sağlamakta ve küçük çiftçilerin üretimi arttırmalarına ve gelirleri iyileştirmelerine yardımcı olan tarım kredileri sunmaktadırlar. Brezilya'daki Sistema de Crédito Cooperativo (SICREDI) gibi bazı finansal kooperatifler, üyelerin yıkıcı sağlık maliyetlerine karşı savunmasızlıklarını azaltarak sağlık sigortası ürünleri de sunmaktadır.²⁶

38. Finansal kooperatiflerin temel ürün sunumu, yoksullar ve küçük mevduat sahipleri için düşük maliyetli tasarruf olanaklarıdır. Son on yılda yapılmış olan ampirik araştırma, yoksullar arasında dahi tasarruf hizmetleri talebinin mevcut olduğunu ortaya koymuştur.²⁷ Eğer resmi tasarruf yolları mevcut değilse, yoksul insanlar çiftlik hayvanlarını, mücevherleri ya da tipik olarak düşük ya da negatif bir faiz oranına sahip olan diğer resmi olmayan düzenlemeleri kullanma eğilimi içindedirler. Yoksulluk içinde yaşayan insanlar için tasarruf, gelirin konjonktürelliğini dengelemesi açısından kritiktir. Örneğin, Ruanda'daki kahve çiftçileri, bir sonraki hasattan önceki dönem için para biriktirmek amacıyla ve düşük verim yılları için para rezerve etmek amacıyla finansal kooperatiflere katılmaktadırlar. Örneğin, Batı Afrika para birliğinin yedi üye ülkesi

için kooperatifler, mikrofinans sektörünün harcanmış kredilerinin yüzde 64'ünü ve mobilize tasarrufların yüzde 96'sını toplamış ve nüfusun yüzde 2'sine ya da 1,440,000 kişiye ulaşmıştır.⁹

39. Finansal kooperatifler, üyelerin ihtiyaçlarını daha iyi bir şekilde karşılamak için çoklu tasarruf ürünleri sunmaktadır. Merkezi Dhaka'da (Bangladeş) bulunan bir finansal kooperatif olan SafeSave, tasarrufları günlük olarak toplanan kentli resmi olmayan çalışanların ihtiyaçlarına özel bir program sunmaktadır. Kooperatifin 60 kişilik personeli, mevduatları toplamak için üyeleri günlük olarak ziyaret etmekte ve üyeler için az miktarda para tasarrufu yapmayı mümkün kılmaktadır. SafeSave, 400 Amerikan Doları'ndan önemli derecede daha az olan kişi başına bir yıllık gelire sahip olan bir toplulukta, üye başına ortalama 22 Amerikan Doları (2003 itibariyle) tasarruf bakiyesine ulaşmıştır.²⁷
40. Finansal kooperatifler, tipik olarak daha büyük tasarruf bankalarına ve ticari bankalara erişim sahibi olamayan üyeler için krediye erişim sağlamaktadır. Bu düşük gelir beklentileri, yüksek riskler ya da yüksek işlem maliyetlerinden dolayı finansal tedarikçilerin olmadığı pazarlarda önemlidir. Düşük maliyet yapılarından ya da düşük kar hedeflerinden dolayı, finansal kooperatifler çekici oranlara kredi olanakları sağlayabilmekte ve böylece yağmacı borç vermeye alternatifler sunmakta ve yoksulların sömürülmeye karşı savunmasızlığını azaltmaktadır. Finansal kooperatifler tarafından sunulan kredi ürünleri içerisinde maaş avansları, tarımsal girdi kredileri, döner sermaye kredileri ve ekipman satın alımı bulunmaktadır. Örneğin, Burkina Faso'daki the Réseau de caisses populaires du Burkina, düğün ve cenazeler için de kredi vermektedir.
41. Finansal kooperatifler, yerel ekonomilerden önemli bir istihdam yaratıcı sektör olan küçük ve orta ölçekli işletmeler için de önemli kredi sağlayıcılarıdır. Örneğin, Azerbaycan'daki Komak kooperatifi, ortalama 1,089 Amerikan Doları kredi büyüklüğü ile küçük ve orta ölçekli işletmelere kredi ürünleri sunmaktadır. Benzer şekilde, Uruguay'daki Cooperativa Nacional de Ahorro y Crédito, marjinal resmi olmayan işletmelerden büyük resmileştirilmiş şirketlere büyüdükçe, işletmelere bir finansal hizmet devamlılığı sunmaktadır.²⁹
42. Yerel ekonomiler artan bir şekilde yabancı havalelere güvendikçe, finansal kooperatifler önemli bir hizmet sunmaktadır. Birçok

gelişmekte olan ülkede, finansal kooperatifler, göçmen işçilerin düşük maliyetle ülkelerine para havale etmesine izin veren transfer hizmetleri sunmaktadırlar. Dünya Kredi Birlikleri Konseyi 2001 yılında havale ağını başlattığından beri, 2 milyar üzerinde Amerikan Doları transfer edilmiştir. Guatemala'daki 502 kredi birliği üyesi ile 2005 yılında yapılan bir anket, Dünya Kredi Birlikleri Konseyi havaleleri olmasaydı, alıcı hane halkının yüzde 62'sinin günlük 1 Amerikan Doları'ndan daha az bir kişi başına nakit gelire sahip olacağını ortaya çıkarmıştır.²² Bu, kooperatiflerin nasıl yoksulluğun azaltabileceğinin somut bir örneğini sunmaktadır.

D. Gelişme için kaldıraç kooperatifleri

43. Önceki kısımlar, kooperatiflerin sosyo-ekonomik gelişme üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkisini vurgulamıştır. İş faaliyetleri ve programları yoluyla çeşitli kooperatif türleri, işler yaratırken ve gelirleri arttırırken, gıda üretimine ve gıda güvenliğine katkıda bulunmakta, finansal hizmetlere erişim sağlamak ve esnek bir finansal sistem oluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Bazı sektörlerde ve ülkelerde kooperatifler üretimde, dağıtımda ve hizmet temininde en büyük ekonomik katılımcılar arasındadır. Kooperatifler ayrıca kadınları ve toplumun dışlanmış kesimlerini güçlendirmekte, yerel topluluklarda becerileri ve eğitimi arttırmaktadır. Değerlerine ve ilkelerine dayanan eşsiz özellikleri, yoksulluğun azaltılmasında ve yaşam standartlarının iyileştirilmesinde kooperatifleri kurumsal olarak önemli hale getirmektedir.
44. Dolayısıyla, sosyo-ekonomik gelişme arayışındaki zorluğun bir kısmı, kooperatiflerin bu gibi sonuçlara yönelik olarak nasıl kullanılacağına yatmaktadır. Kooperatifler sosyal amaçlara ve güçlü bir topluluk bilincine sahipken, Devlet aracı değildirler. Üyelerinin yararı için örgütlenmiş olan kendine yardım özel işletmelerdir. Fakat diğer özel işler gibi, kooperatifler de Hükümet politikalarına yanıt vermektedir ve destekleyici ortamlarda başarılı olacak fakat diğer ortamlarda zorluk çekecektir.
45. Dolayısıyla, sosyo-ekonomik gelişme için kooperatiflerin kaldıraç olmasının temel yolu, oluşumlarının ve büyümelerinin sürdürülebilir bir şekilde, kooperatif değerleri ve ilkeleri ile uyumlu olarak ve özerkliklerine saygı duyarak teşvik edilmesidir. Bu, sağlam bir politika ve yasal çerçeve ve diğer işletmelerle başa baş bir seviyede oyun sahası gerektirmektedir. Hükümetler, Birleşmiş Milletler

kılavuz ilkeleri ve 193 sayılı ILO Tavsiyesi gibi anlaşmalar yoluyla kooperatif sektörünü tanımış ve teşvik etmiştir. Zorluklardan bir tanesi, etkin uygulama olarak kalmaya devam etmektedir. Ayrıca, finansal kriz sırasında yatırımcı tarafından sahip olunan bankalara yapılan yardımının finansal pazarın uzun vadeli bozulmasına ve kooperatiflerin dezavantajına olmayacağı hususunda endişeler bulunmaktadır.

46. Kooperatif oluşumunun ve büyümesinin teşvik edilmesine yardımcı olacak bir diğer unsur da üyeleri için neler yapabilecekleri konusunda kamu bilincinin artırılmasıdır. Gelirlerin artırılmasında ya da üyelere kaliteli ve düşük maliyetli ürünlerin ve hizmetlerin sunulmasında kooperatiflerin başarısının daha fazla farkında olan toplulukların kooperatifçiliğe başlamaları daha muhtemeldir. Bu çabada, destekleyici eğitim ve teknik becerilerin genişletilmesi oldukça önemlidir. Bunlar, kurulan kooperatiflerin yaygın hatalardan kaçınmasını, diğer kooperatiflerin deneyimlerinden ders çıkarmasını ve kooperatiflerini başarılı bir şekilde yönetmek ve işletmek için becerilere sahip olmasını sağlamaktadır. Eğitim sisteminin tüm seviyelerinde kooperatif derslerinin ilave edilmesi de, kooperatifler hakkındaki farkındalığın artırılmasının önemli bir rolü olarak önerilmiştir. Başarılı kooperatiflerin çalışma turları da eğitim fırsatları olarak sunulmuştur.
47. Bir kooperatifin başarısının kilit unsuru, üyelerinin güvenini muhafaza etme ve itibarına ilişkin risk konularını yönetme kabiliyetidir. Demokratik "bir üye bir oy" ilkesi ile bağlı olan ihtiyatlı üyelik tabanı, zayıf ya da ahlak dışı yönetim, yerel politikacılar tarafından ele geçirilme ve diğer çıkar çatışmalarının ele alınması için büyük önem taşımaktadır. Kooperatiflerin etkin yönetimi, iyi bilgilendirilmiş ve aktif üyelik tabanına dayanmaktadır.
48. Halkın farkındalığının artırılması ile bağlantılı olan bir sorun da kooperatifler hakkındaki bilgi veri tabanının iyileştirilmesidir. Halen kooperatifler hakkındaki araştırmalar da dahil olmak üzere, sağlam ve uyumlu hale getirilmiş istatistik eksikliği, etkilerinin ölçülmesini ve iletilmesini zorlaştırmaktadır. Bu, politika formülasyonlarının kooperatifleri nasıl etkileyebileceği konusunun Hükümetler tarafından değerlendirilmesini de zorlaştırmaktadır. Hem Hükümetler hem de uluslararası örgütler, kooperatifler hakkındaki istatistiklerin toplanması ve bir araya getirilmesi için sağlam bir

metodolojinin geliştirilmesinde birlikte çalışabilirler. Bu gibi bir uluslararası çabanın fonlanması oldukça önemlidir.

49. Kooperatifin yeteneklerinin etkin/sağlam bir şekilde düzenlenmesi, kooperatiflerin oluşturulmasını ve büyümesini kolaylaştırmaktadır, çünkü bunlar kooperatiflerin işlemlerine duyulan güvenin aşılmasına yardımcı olmaktadır. Bu gibi bir düzenlemenin formülasyonu, en çok kooperatiflerin ayrı doğasının farkına varıldığı zaman kooperatiflerin teşvik edilmesinde yardımcıdır. Bu, muhasebe standartları, vergi rejimleri ve sermayeye erişimi kısıtlayan kurallar için de geçerlidir. Örneğin, Ruanda'da, finansal kooperatifler için sermaye gereksinimi mikrofinans kurumları için gerekenin bir kısmına indirildiğinde, kooperatiflerin üye tarafından sahip olunma yapısının diğer denetimler ile birlikte hafifletici bir unsur olduğu hususu düzenleme tarafından tanınmıştır. Bu, kısıtlı taşıma ve iletişim altyapısına sahip olan ya da diğer bankaların faaliyette bulunmak istemediği uzak alanlarda finansal kooperatiflerin oluşturulmasına yardımcı olmuştur. Bir anket, gelişme seviyesi ile kıyaslandığında, Ruanda'daki finansal entegrasyon seviyesinin oldukça yüksek olduğunu belirtmiştir.³⁰ Düzenleyici kılavuz ilkeler de, kooperatiflerin özerkliğini muhafaza ettiğini ve kooperatiflerin politikleşmesine karşı koruduğunu güvence altına almalıdır. Bağlantılı bir sorun ise güvenilir düzenleyici uygulamadır. Bu, becerikli, eğitilmiş ve ahlaklı süpervizörler gerektirmektedir.
50. Kredi birliklerinin güçlendirilmesi, tipik olarak ticari bankalar için elverişli olan önemli finansal hizmetlere ve ağlara erişimlerinin sağlanmasını gerektirecektir. Bunlar: (a) kart ödeme ağları da dahil olmak üzere ödeme, kliring ve uzlaşma sistemlerine erişimi ve (b) merkez bankasının likidite penceresine erişimi içermektedir. Buna ek olarak, finansal kooperatiflerin, diğer kuruluşlar ile eşit düzeyde mevduat sigortası sistemlerine erişim ihtiyacı bulunmaktadır. Son olarak, yapabildiklerinde, kredi birliklerinin alternatif sermaye biçimleri düzenleyecek esnekliğe ihtiyacı vardır. Kredi birlikleri yukarıda bahsedilen eşit düzenleyici muamele arayışı içindeyken bile, dünyadaki en güçlü kredi birliği sistemlerinin finansal kooperatiflerin eşsiz doğasını tanıyan yasal çerçeveler altında faaliyet gösterdiği belirtilmektedir. Bu durum, bu gibi kredi birliğine özel mevzuatın birçok durumda uygun olacağını ve uygun bir dizi finansal yönetim disiplinini garanti altına alabileceğini, sermayenin

inşa edilmesinin ve dağıtılmasının yollarını yaratacağını, yönetim hatalarını düzenleyeceğini ve çok sayıda küçük kurum için ihtiyatlı bir denetleyici çerçeve tesis edeceğini önerecektir.²²

51. Son olarak, finansal kooperatiflerin düzenlenmesi için uygun bir çerçeveye ulaşılması, Hükümetler için bir zorluk olarak kalmaya devam etmektedir. Nispeten çok sayıda küçük kurum üzerinden mevduat sahibi koruması sağlanması ihtiyacına karşı nadir düzenleyici kaynakların kısıtlamalarının dengelenmesine ihtiyaç vardır. Benzer şekilde, ülkeler bu sorun ile başa çıkmaya çalıştıkça farklı modeller ortaya çıkmıştır. Bazı ülkelerde, düzenleyici sadece en büyük finansal kooperatifleri denetlemektedir. Bu model, 1990'lı yıllarda Latin Amerika'da ortaya çıkmıştır ve şu anda Bolivya Çok Uluslu Devleti, Şili, Kolombiya, Ekvator ve El Salvador'da kullanılmaktadır. Kenya gibi diğer ülkeler, ulusal kredi birlikleri kurumuna resmi olarak denetleyici güç atamışlardır. Fakat bu durum potansiyel çıkar çatışmasına yol açmaktadır çünkü süpervizör, denetlenen finans kurumunun büyümesini teşvik etme amacına da sahiptir. Bir diğer kategori de tüm kredi birlikleri üzerinde denetime sahip olan tek bir ihtiyatlı düzenleyiciyi içermektedir. Bu model tekdüze standartlar sağlamakta ve düzenleyici arbitrajını ortadan kaldırmaktadır fakat uzak alanlarda faaliyet gösteren küçük ölçekli kurumların denetlenmesinde uygun ve uygun maliyetli olmayabilir. Bazı durumlarda tek bir ihtiyatlı süpervizör, bir yeniden yapılandırılmış kooperatiflerin bakanlığıdır.³¹ Muhtemel yaklaşımların farklı güçlü ve zayıf yönleri sahip olduğu gerçeği dikkate alındığında, düzenleyici kuruluşun sorumluluklarını yerine getirecek şekilde bağımsız, iyi eğitilmiş ve donanımlı olduğundan emin olurken, karşılık gelen koşulları için en uygun maliyet ve etkinlik dengesinin belirlenmesi Hükümetlerin görevidir.
52. Tarım kooperatiflerinin gıda güvenliğine olan katkısının ölçeklendirilmesi, gıda üretiminin artırılmasını ve çeşitlendirilmesini, verimliliğin yükseltilmesini, dağıtımın iyileştirilmesini ve yerel olarak gıda fazlalığının elde tutulmasının arttırılmasını içermektedir. Tohumların, gübrelerin ve ekipmanların satın alınması için kredi sağlama da dahil olmak üzere finansal hizmetlere erişimin kolaylaştırılması ve mahsul sigortasının sağlanması, kooperatifler tarafından arttırılmış üretimin teşvik edilmesi için oldukça önemlidir. Bütün yıl boyunca sulamanın sağlanması, çiftlik verimliliğini arttıracaktır. Ulaşım, iletişim ve

depolama altyapısı yatırımları, çiftlik ürünlerinin pazarlanmasını ve dağıtımını iyileştirecek ve bozulmayı düşürecektir. Son olarak, tarımsal genişleme ve çiftçilik tekniklerinde araştırma ve geliştirme, kooperatif üyelerinin tarımsal çıktığı artıracak yeni çiftçilik tekniklerini benimsemelerini sağlayacaktır. İyileştirilmiş pazar erişimi, asgari gelire sahip çiftçilerinin fazlalık üretmesini teşvik edecektir. Kadınların kooperatiflere katılımının teşvik edilmesi de daha yüksek çiftlik verimine yol açacaktır.

III. İstişare ve anket sonuçları

A. Önerilen Uluslararası Kooperatifler Yılı

53. Diğer uluslararası ajanslar ile birlikte Birleşmiş Milletler, kooperatiflerin önemini ve bunların yoksulluğun azaltılmasına, istihdam yaratılmasına ve sosyal içermeye yaptığı katkıların farkındadır. Dünya Bankası, tarım sektörünün ve kırsal ekonominin canlandırılmasında kooperatiflerin rolünün farkındadır. 2007 yılında yapılan bir IMF çalışması, "kooperatif bankalarının birçok finansal sistemin önemli parçaları haline geldiğini" göstermiştir.³² Yukarıdaki II. Bölümde, sosyo-ekonomik gelişmede tarım kooperatiflerinin ve finansal kooperatiflerin rolleri son gıda krizi ve mali kriz bağlamında vurgulanmıştır.
54. Bir Uluslararası Kooperatifler Yılı'nın vaktidir, çünkü milyonlarca insanın sosyo-ekonomik gelişmesini tehdit eden, Büyük Bunalım'dan sonraki en kötü finansal ve ekonomik kriz ile karşı karşıyayız. Kendine yardım kuruluşları olarak kooperatiflerin teşvik edilmesi, mevcut küresel ekonomik kriz ışığında yoksulların kredi ve finansal hizmetlere erişiminin olmaması, gıda güvensizliği, işsizlik ve gelir kaybı ve yoksulluk sorunlarının ele alınmasına katkıda bulunabilir.
55. Önerilen Uluslararası Kooperatifler Yılı'nın amaçları aşağıdakilerden oluşmaktadır:
- (a) Kooperatifler ve kooperatiflerin üyelerine nasıl fayda sağladığı ve sosyo-ekonomik gelişmeye ve Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına nasıl katkıda bulunduğu hakkındaki farkındalığın teşvik edilmesi;
 - (b) Güçlendirmenin bir yolu olarak ve ekonomik ihtiyaçlarının ele alınması için kendine yardım önlemleri olarak insanların kooperatiflerde organize olmaları konusunda teşvik edilmesi;

- (c) Kooperatiflerin oluşturulmasına ve büyümesine yardımcı olan politikaların, yasaların ve düzenlemenin tesis edilmesi için Hükümetlerin teşvik edilmesi;
- (d) Küresel kooperatifler ağının ve bunların topluluk inşasında, demokraside ve barıştaki çabalarının farkındalığının teşvik edilmesi.
56. 62/128 sayılı kararda Genel Kurul tarafından belirtilen paydaşlar ve Üye Ülkeler ile yapılan istişarenin bir parçası olarak, bir Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan etme arzusuna ve fizibilitesine karar verilmesi için Üye Ülkelerin ve ICA'nın bir anketi gerçekleştirilmiştir. Yanıtlardan büyük bir kısmı, kooperatiflerin teşvik edilmesinin ve kooperatiflerin sosyo-ekonomik gelişmeye katkısının farkındalığının artırılmasının bir yolu olarak, Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan etme önerisini desteklemektedir. Ankete katılan 40 Üye Ülkeden 34'ü öneriden taraf olmuş, 2'si karşı çıkmış ve 4'ü çekimser kalmıştır. Ankete katılan 28 üst kooperatif örgütünden 27'si önerilen Uluslararası Yılı desteklemiştir.
57. Bu bağlamda, bir Uluslararası Kooperatifler Yılı, birçok toplumda kooperatiflerin öneminin altını çizecek ve kooperatiflerin desteklenmesine olan uluslararası bağlılığı güçlendirecektir. Yıl, kooperatifleri teşvik eden ve kooperatifler ve kooperatiflerin sosyo-ekonomik gelişmeye olan katkılarının farkındalığını arttıran düzenlemelerin yanı sıra politikaların, programların, projelerin benimsenmesi için bir itici güç olarak hizmet verebilir. Yıl, kooperatif mevzuatı ve düzenleyici çerçeve ve kooperatif özerkliği gibi konular üzerinde diyalog için bir forum sağlayabilir.
58. Önerilen Uluslararası Kooperatifler Yılı için verilen geniş destek göz önünde bulundurulduğunda, bu gibi uluslararası bir yılın organizasyonu uygulanabilir gözükmektedir. Eğer Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan edilirse, kurumsal ve fon düzenlemeleri de dahil olmak üzere birçok sorunun sonlandırılması gerekecektir. Yılın uygulanması için Birleşmiş Milletler sisteminin faaliyetlerinin koordine edilmesi, teşvik edilmesi ve desteklenmesi amacıyla Birleşmiş Milletler sistemi içerisinde Yıl için küçük bir sekreterliğin tesis edilmesi gerekecektir. Ayrıca, bir Yılın başarılı bir şekilde uygulanması için, ortak katılımı ve mobilizasyonu yoluyla paydaşlar arasında koordine edilmiş çabalar açık bir şekilde gereklidir.

59. Uluslararası Yılların ilanı için Birleşmiş Milletler kılavuz ilkeleri (Ekonomik ve Sosyal Konsey kararı 1980/67), ulusal seviyede Yılın uygulanması için ulusal komitelerin ve diğer mekanizmaların tesis edilmesi için ülkeleri teşvik etmektedir. Dolayısıyla, Yılın uygulanması için, tüm paydaşların ulusal seviyedeki ortaklıkları ve katılımı oldukça önemlidir. Son olarak, bir Yılın başarılı bir şekilde uygulanması için, gönüllü katkılar yoluyla fonlandırmanın hareketlendirilmesi hayati önem taşımaktadır.

B. Anket sonuçları

60. Gerçekleştirilen anket, kooperatiflerin oluşturulmasını ve büyümesini teşvik etmek için yapılan teşebbüsleri ve karşılaşılan zorlukları da incelemiştir. Ankete katılan 40 Üye Ülkeden otuz dokuzu, kooperatiflerin sosyo-ekonomik gelişmelerinde önemli bir rol oynadığını rapor etmiş ve kooperatiflerin erişilebilir finansal hizmetlerin sunulmasında, kırsal işletmelerin teşvik edilmesinde ve yoksullar için geçim sağlanmasında önemli bir fonksiyon olarak hizmet ettiğini vurgulamıştır.

61. 62/128 sayılı kararda, Genel Kurul, Üye Ülkelerin dikkatini kooperatiflerin büyümesinin ve sürdürülebilmesinin artırılması için kooperatiflerin faaliyetlerini yöneten yasal ve idari hükümlerin gözden geçirilmesi gerektiğine çekmiştir. Genel olarak, kooperatifler hakkındaki yasal çerçeveler için temel dürtü, 2002 yılına ait 193 sayılı ILO Tavsiyesi tarafından sunulmuştur. Tavsiye, kooperatiflerin öz yönetimi ve özerkliği ihtiyacını ayrıca kooperatiflerin diğer işletmeler karşısında sürdürülebilir bir temelde faaliyet gösterebilmeleri için seviye oyun sahasının ve kolaylaştırıcı bir ortamın sunulmasını vurgulamaktadır. Ulusal seviyede tavsiye, Hükümetlerin kooperatif ilkeleri ile uyumlulaştırılmış politikalar geliştirmesini sağlamıştır.

62. Anket sonuçlarından, Hükümetler, kooperatif özerkliğinin zorluğunun ve özellikle üst seviyede olmak üzere kooperatiflere yapılan zamansız politik müdahaleden kaçınılmasının zorluğunun farkındadırlar; bu durum kooperatif birlikleri tarafından tekrarlanmıştır. Birçok ülke, düzenleyici uygulamaların güncellenmesi ve tadil edilmesi ve üye yönetiminin özerkliğinin güvence altına alınması da dahil olmak üzere, kooperatifler için yasal çerçevenin modernleştirilmesi için harcadıkları çabaları rapor etmişlerdir (Burundi, Slovenya). Geçiş sürecinde olan ekonomiler için (Vietnam), bu durum merkezi planlama çerçevesinde kurulan

kooperatifler için bir zorluktur ve şu anda bu uluslararası gerçek kooperatifler standardına karşı yeniden değerlendirilmektedir.

63. Hükümetler ayrıca vergi indirimi yoluyla kooperatiflerin büyümesini desteklemektedir (Şili, Mauritius). Yine de, bazı ülkeler, vergiden muaf statülerinin kaldırılması konusunda baskı altındadırlar (Portekiz). Dolayısıyla politika sorusu, farklı kooperatiflerin özelliklerini göz önünde bulunduran uygun ve adil vergilendirmenin nasıl saptandığıdır. Bulgaristan'da Hükümet, pazarların olmadığı ya da yetersiz olduğu alanlarda hizmet sağlamaları konusunda kooperatifleri teşvik etmektedir. Yunanistan, kooperatiflerin işgücü piyasası ile engelli insanları entegre edebilme kabiliyetini kolaylaştırmak amacıyla destekleyici önlemlerin rolünü vurgulamaktadır. Avrupa Birliği çerçevesinde, sosyal ekonominin teşvik edilmesi için programlar, Yunanistan'a göre kooperatiflerin teşvik edilmesine katkıda bulunmaktadır.
64. Üye Ülkelerin verdiği yanıtlar, kaliteli eğitim eksikliğinin, kooperatif düzenlemeleri ve mevzuatı sorunlarının ve finansa erişim eksikliğinin, Hükümetin ele alma arayışı içinde olduğu kooperatiflerin karşı karşıya kaldığı üç temel kısıtlama olduğunu belirtmiştir. Üst kooperatif örgütleri, kooperatiflerin eğitim ve kamu farkındalığı eksikliğinin, baskın endişeleri olduğunu söylemişlerdir.
65. Hükümetler, eğitim ve iş gelişimi hizmetleri sunarak diğer iş türleri karşısında kooperatifler için bir seviye oyun sahasının sağlanması için tedbirler getirmiştir. Kooperatiflerin kapasitesinin inşa edilmesi için hükümet stratejileri arasında eğitim ve becerilerin geliştirilmesi, ücretsiz denetim hizmetleri, teknik kılavuzluk ve çoğunlukla mali destek ile entegre edilen danışmanlık hizmetleri bulunmaktadır. Bazıları hibeler ve yatırım garantileri yoluyla başlangıç yardımı sağlamakta (Letonya) ve bazıları da uzman kurumlar yoluyla kooperatifler için eğitim sunmaktadırlar.
66. Üye Ülkeler, kooperatifler arasındaki ortaklıkların ve ağların, satışları ve arka ofis işlemlerini ve yönetim bilgi sistemlerini iyileştirmeye yardımcı olabileceğini kabul etmiştir. Ayrıca, devlet destekli çiftlik girdilerinin çiftçilere dağıtılmasındaki gibi, kooperatiflerin hükümet tedarik süreçlerine dahil olması ve ürünlerini ve hizmetlerini rekabetçi bir şekilde sunması önerilmiştir.

IV. Sonuç ve tavsiyeler

67. Kooperatifler, sosyo-ekonomik gelişmeye önemli katkılarda bulunmaktadır. Canlı ve sürdürülebilir işletmelerin oluşturulması için kooperatiflerin kapasitesi, verimli istihdamı ve gelir yaratılmasını güvence altına almakta ve böylece yoksulluğun azaltılmasına katkıda bulunmaktadır. Buna ek olarak, değerleri ve ilkeleri tarafından güdümlenen ve yerel toplulukları üzerine odaklanan kooperatifler, kırsal ekonomileri güçlendirmekte ve toplumun kalanı için olumlu dışsallıklar sağlamaktadır.
68. Kooperatiflerin gelişmeye sağladığı katkının güçlendirilmesi, sürdürülebilir ve özerkliklerine saygı gösteren bir şekilde kooperatiflerin teşvik edilmesini, oluşturulmasını ve büyümesini gerektirmektedir. Bir Uluslararası Kooperatifler Yılı'nın ilan edilmesi, bu bakımdan katalizör rolü oynayabilir.
69. Genel Kurul, aşağıdaki tavsiyeleri göz önünde bulundurmak ve kooperatifler ve kooperatif örgütleri ile ortaklaşa olarak Hükümetleri ve uluslararası örgütleri aşağıdakilere davet etmek isteyebilir:
- (a) Kooperatiflerin teşvik edilmesi ve kooperatiflerin sosyo-ekonomik katkılarının farkındalığını arttırmak için küresel bir girişim olarak önerilen Uluslararası Kooperatifler Yılı'nın kabul edilmesi ve desteklenmesi;
 - (b) Özerkliklerine saygı duyarken, kooperatiflerin eşsiz özelliklerini ve zayıf ve güçlü yanlarını kabul eden sağlam bir yasal ve düzenleyici çerçeve ile kolaylaştırıcı bir ortam sağlayarak her kooperatif türünün oluşmasının ve büyümesinin teşvik edilmesi;
 - (c) Herkes için finansal hizmetlere erişim sağlayarak kapsayıcı finans hedefine ulaşılması için finansal kooperatiflerin büyümesinin teşvik edilmesi;
 - (d) Finansa erişim, sürdürülebilir üretim tekniklerinin benimsenmesi, kırsal altyapıya ve sulamaya yatırımlar, güçlendirilmiş pazarlama mekanizmaları ve kadınların ekonomik faaliyetlere katılımının desteklenmesi yoluyla tarım kooperatiflerinin büyümesinin teşvik edilmesi;
 - (e) Kooperatiflerin potansiyel ve mevcut üyeleri ve liderleri arasında okullarda kooperatiflerin sağlıklı faaliyet göstermesi için eğitim ve öğretimin teşvik edilmesi ve araştırma ve geliştirmenin ve teknik yardım sağlanmasının desteklenmesi;
 - (f) Sağlam politika formülasyonunun mümkün kılınması için istatistiksel metodolojilerin uyumlaştırılarak, küresel olarak kooperatifler hakkında araştırma ve bilgi veritabanının iyileştirilmesi.

TÜRKKENT

Kooperatifçilikle İlgili Uluslararası Kararlar

Ek I

Ankete yanıt veren Üye Ülkelerin listesi

| | |
|------------------------------|---------------------------|
| Arjantin | Malezya |
| Avusturya | Morityus |
| Bolivya (Çok Uluslu Devleti) | Moritanya |
| Bulgaristan | Karadağ |
| Burkina Faso | Fas |
| Burundi | Meksika |
| Kamerun | Pakistan |
| Şili | Portekiz |
| Hırvatistan | Katar |
| Kıbrıs | Singapur |
| Danimarka | Slovenya |
| El Salvador | Sri Lanka |
| Finlandiya | Swaziland |
| Fiji | İsveç |
| Gana | Togo |
| Yunanistan | Trinidad ve Tobago |
| İran (İslam Cumhuriyeti) | Uruguay |
| Kazakistan | Birleşik Arap Emirlikleri |
| Kenya | Vietnam |
| Letonya | Zambia |

Ek II

Ankete yanıt veren üst örgütlerin listesi

Asya Kredi Birlikleri Konfederasyonu Kuruluşu (Tayland)
Kooperatif Merkez Birliği (Bulgaristan)
Tarım Kooperatifleri Merkez Birliği (Japonya)
Rusya Federasyonu Tüketici Toplulukları Merkez Birliği
Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
ConfCooperative (İtalya)
Confederación de Cooperativas de Colombia
Kooperatif Merkez Bankası Ltd./Pan-Kıbrıs Kooperatif Konf. Ltd.
Kooperatifler (Birleşik Krallık)
Groupement National de le Coopération (Fransa)
Instituto Movilizador de Fondos Cooperativos Ltd. (Arjantin)
Japonya İşçi Kooperatifleri Birliği
Japon Tüketici Kooperatifi Birliği
Karaçi Kooperatif Konut Topluları Birliği Ltd.
Kore Federasyonu Topluluk Kredi Kooperatifleri
LegaCoop (İtalya)
Litvanya Kooperatif Topluları Birliği
Ulusal Kooperatif İş Birliği (Amerika Birleşik Devletleri)
Ulusal Kooperatif Konseyi (Krajowa Rada Spółdzielcza-Polonya)
Nepal Ulusal Kooperatif Federasyonu
Malezya Ulusal Kooperatif Örgütü
Ulusal İşçiler ve Tüketiciler Sigorta Kooperatifleri Federasyonu
(Japonya)
Ulusal İşçi Üreticiler Kooperatifleri Birliği (Bulgaristan)
Pan-Helenik Tarım Kooperatifleri Birlikleri Konfederasyonu
(Yunanistan)
Singapur Ulusal Kooperatif Federasyonu
Unimed do Estado de São Paulo-Federação Estadual das
Cooperatives Médicas (Brezilya)
Çek ve Moravia Konut Kooperatifleri Birliği
Vietnam Kooperatif Birliği

Dipnotlar

1. 28-30 Nisan 2009 tarihlerinde New York'taki Birleşmiş Milletler'de düzenlenen "Cooperatives in a world in crisis" (Krizdeki Bir Dünyada Kooperatifler) başlıklı uzman grubu toplantısının sonuçlarını yansıtmaktadır.
2. Bakınız; Genel Kurul Kararı 56/114 ve A/56/73-E/2001/68, ek.
3. S. Smith ve C. Ross, "Organizing out of poverty: how the SYNDICOOP approach has worked in East Africa" (Yoksulluktan Örgütlenmek: SYNDICOOP yaklaşımı Doğu Afrika'da nasıl işe yaradı), ILO, ICA ve Uluslararası Serbest Ticaret Birlikleri Konfederasyonu, 2006.
4. Bakınız; Dünya Bankası, *Finance for All (Herkes İçin Finans)* (Washington, D.C., 2007).
5. Association Internationale de la Mutualité, karşılıklı sigortalar hakkında istatistiksel bilgi, http://www.aim-mutual.org/uploads/fmanager/about_mutuality/en_pop_couverte_par_mutuelle_monde.pdf (erişim tarihi 18 Mayıs 2009).
6. ILO, Güney Asya Alt Bölge Ofisi, "Extension of Social Protection in India: Yeshasvini Cooperative Farmers Health Scheme" (Hindistan'da Sosyal Korumanın Verilmesi: Yeshasvini Kooperatifi Çiftçileri Sağlık Şeması), 2007.
7. R. Chao-Beroff ve diğerleri, *A Comparative Analysis of Member-Based Microfinance Institutions in East and West Africa* (Doğu ve Batı Afrika'da Üye Tabanlı Mikrofinans Kurumlarının Karşılaştırmalı Analizi), Nairobi, MicroSave, 2000.
8. 8 ICA, Kooperatif hareketi hakkında istatistiksel bilgiler, <http://www.ica.coop/coop/statistics.html> (erişim tarihi 12 Mayıs 2009).
9. Dünya Bankası, *World Development Report (Dünya Bankası Gelişim Raporu)*, 2008, Washington, D.C., 2008.
10. A. Costa Pinto, kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.
11. G. Veerakumar, "Role of Cooperatives in Food Security — A case of Ethiopia" (Gıda Endüstrisinde Kooperatiflerin Rolü – Etiyopya Durumu), <http://www.eeaecan.org/5th%20Inter%20Papers/Dr.G.Veerakumar%20-%20EEAMUCOOP1.htm> (erişim tarihi 15 Mayıs 2009).
12. P. S. Amaza, P. V. Kwaghe ve A. A. Amos, "An analysis of women's participation in agricultural cooperatives: a case study of Borno state of Nigeria" (Kadınların tarım kooperatiflerine katılımının

- bir analizi: Nijerya'nın Borno eyaletinin bir örnek olay incelemesi), <http://www.cababstractsplus.org/abstracts/Abstract.aspx?AcNo=20026791745> (erişim tarihi 12 Mayıs 2009).
13. D. Prakash, "Rural Women, Food security and Agricultural cooperatives" (Kırsal Kadınlar, Gıda Güvenliği ve Tarım Kooperatifleri), Kırsal Gelişim ve Yönetim Merkezi, "The Saryu" (New Delhi, Hindistan, Şubat 2003).
 14. A. Bibby ve L. Shaw, editörler, *Making a Difference: Cooperative Solutions to Global Poverty (Bir Fark Yaratmak: Küresel Yoksulluğa Kooperatif Çözümleri)* (Manchester, Cooperative College, 2005).
 15. G. Veerakumaran, "Role of cooperatives in food security — a case of Ethiopian coffee farmers cooperatives" (Gıda güvenliğinde kooperatiflerin rolü – Etiyopyalı kahve yetiştiricileri kooperatifleri durumu), *African Study Monographs*, Suppl. No. 35 (Mart 2007).
 16. S. Chambo, kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.
 17. M. Hanisch, kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.
 18. W. Fonteyne, "Cooperative banks in Europe-policy issues" (Avrupa'daki Kooperatif Bankaları – politika sorunları), Uluslararası Para Fonu Çalışma Makalesi, WP/07/159, Temmuz 2007.
 19. P. Develtere, I. Pollet ve F. Wanyama, *Cooperating out of poverty: The renaissance of the African cooperative movement (Yoksulluktan işbirliği yapmak: Afrika kooperatif hareketinin rönesansı)*, editörler (Uluslararası Çalışma Ofisi ve Dünya Bankası Enstitüsü, 2008).
 20. John H. Magill, "Credit unions: a formal-sector alternative for financing microenterprise development" (Kredi birlikleri: mikroişletme gelişiminin finanse edilmesi için bir resmi sektör alternatifi), Maria Otero ve Elisabeth Rhyne, editörler, *The New World of Microenterprise Finance: Building Healthy Financial Institutions for the Poor (Yeni Mikroişletme Finans Dünyası: Yoksullar İçin Sağlıklı Finans Kurumlarının İnşa Edilmesi)* (West Hartford, CT: Kumarian Press, 1994).
 21. A. Gaboury, M. Quirion, "Why we can no longer afford to ignore financial cooperatives in the efforts to increase access to financial services" (Finansal hizmetlere erişimi artırma çabalarında finansal kooperatifleri neden daha fazla göz ardı edemeyiz), Developpement International Desjardins (2006).

22. P. Crear, kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.
23. Paradis, kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.
24. R. P. Christen. "New paradigms in microfinance" (Mikrofinansta yeni paradigmlar), Boulder Mikrofinans Enstitüsü 2008 21 Temmuz 2008-1 Ağustos tarihleri arasında Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Eğitim Merkezi Turin'de düzenlenen Mikrofinans Eğitimi Çekirdek Dersi.
25. Y. Vies, kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.
26. R. Kloeppinger-Todd, A. Nair, "Reaching rural areas with financial services: lessons from financial cooperatives in Brazil, Burkina Faso, Kenya, and Sri Lanka" (Finansal hizmetlerle kırsal alanlara ulaşmak: Brezilya, Burkina Faso, Kenya ve Sri Lanka'daki finansal kooperatiflersen dersler), <http://vle.worldbank.org/bnpp>.
27. B. de Aghion ve J. Murdoch, *The Economics of Microfinance (Mikrofinansın Ekonomisi)* (Cambridge, MIT Press, 2005).
28. Kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında rapor edilmiştir.
29. Data is from Mixmarket, www.mixmarket.com (erişim tarihi 20 Mayıs 2009).
30. www.finscope.co.za (erişim tarihi 15 Mayıs 2009).
31. A. Poprawa, kooperatifler hakkındaki uzman grubu toplantısında sunulan makale, Birleşmiş Milletler, New York, 28-30 Nisan 2009.
32. M. Cihak ve W. Fontayne, "Cooperative banking: flying under the radar" (Kooperatif bankacılığı: radar altında uçmak), *IMF Survey Magazine* (Eylül 2007), <http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2007/RES0925B.htm> (erişim tarihi 10 Aralık 2008).

